

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ФАКУЛЬТЕТ МАТЕМАТИКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ

О. С. Щербіна

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

для студентів ступеня освіти «Магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» освітньої програми «Документознавство та інформаційна діяльність»

Вінниця
ДонНУ імені Василя Стуса
2018

УДК 004:330.341(072)

Щ 64

- Укладач:** *О. С. Щербіна*, канд. екон. наук.
- Рецензенти:** *Л. А. Ковальська*, канд. іст. наук, доцент.
В. Ю. Юрченко, канд. іст. наук, доцент.
- Відповідальний за випуск:** *О. М. Анісімова*, д-р екон. наук, професор.

*Затверджено на засіданні вченої ради
факультету математики та інформаційних технологій
(протокол № 11 від 21.06.2018 р.)*

Щ 64 Методичні вказівки щодо виконання практичних робіт з дисципліни «Інформаційна підтримка інноваційної діяльності» для студентів ступеня освіти «Магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» освітньої програми «Документознавство та інформаційна діяльність» / О. С. Щербіна. – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2018. – 24 с.

Наведено питання для практичної роботи, теоретичні та практичні завдання для самостійної роботи, контрольні питання, тести з дисципліни «Інформаційна підтримка інноваційної діяльності» для студентів ступеня освіти «Магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» освітньої програми «Документознавство та інформаційна діяльність», а також залікові, екзаменаційні питання і список рекомендованої літератури.

УДК 330.341.1:001.895(072)

© Щербіна О. С., 2018

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2018

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ	4
Тема 1. Теоретичні основи інноваційного менеджменту.....	4
Тема 2. Теорії інноваційного розвитку	5
Тема 3. Інноваційна діяльність як об'єкт інноваційного менеджменту	5
Тема 4. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності.....	6
Тема 5. Типи організаційних структур управління і методи організації забезпечення інноваційних процесів на підприємстві	7
Тема 6. Організація інноваційної діяльності на підприємстві	7
Тема 7. Управління інноваційною діяльністю на підприємстві.....	8
Тема 8. Розробка, реалізація та управління інноваційним проектом	8
Тема 9. Інтелектуальний капітал як основа інноваційного розвитку підприємства.....	9
Тема 10. Система стимулювання інноваційної діяльності на підприємстві .	10
Тема 11. Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства.....	10
 РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	 11
Перелік питань для самостійного опрацювання	11
Тести для перевірки рівня знань	12
 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	 21

РОЗДІЛ 1. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

I семестр

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Питання для практичної роботи:

1. Сутнісна характеристика інновацій та інноваційної діяльності.
2. Класифікації інновацій та їх особливості.
3. Сутність і зміст інноваційного менеджменту.
4. Функції та принципи інноваційного менеджменту.
5. Менеджери в інноваційній сфері.
6. Еволюція інноваційного менеджменту в системі стратегічного управління підприємством.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Підготувати матеріал на тему «Визначні менеджери-новатори сьогодення» у вільній формі.

Контрольні питання:

1. Розкрити зміст термінів «інновація», «інноваційна діяльність». У чому полягає відмінність термінів «новація», «винахід», «відкриття», «нововведення»?
2. Які існують класифікації інновацій? Навести приклади.
3. Розкрити сутність інноваційного менеджменту та наукових підходів до нього.
4. Розкрити сутність функцій прогнозування, формування інноваційних цілей і планування.
5. Розкрити сутність функцій координації, організації, стимулювання і контролю. Охарактеризувати основні принципи, які властиві інноваційному менеджменту.
6. Хто такі менеджери в інноваційній сфері та яким вимогам вони мають відповідати? Які ролі виконують менеджери в процесі нововведень?
7. Назвати загальні риси та особисті якості менеджера інноваційної сфери.
8. Розкрити еволюцію інноваційного менеджменту в системі стратегічного управління підприємством.

Тема 2. ТЕОРІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Питання для практичної роботи:

1. Періодизація суспільного розвитку з позиції теорії інновацій.
2. Концепція технологічних укладів і їх зміни в процесі розвитку суспільства.
3. Концептуальні основи управління інноваційним розвитком.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Підготувати матеріал на тему «Сучасні цикли розвитку економіки».

Контрольні питання:

1. Визначити періодизацію суспільного розвитку з позиції теорії інновацій.
2. Розкрити концепцію технологічних укладів і їх зміни в процесі розвитку суспільства.
3. Визначити поняття екстенсивного, інтенсивного та інноваційного розвитку. Порівняти їх характеристики.
4. Розкрити основні принципи функціонування підприємства, що розвивається інноваційним шляхом.
5. Охарактеризувати рівні і функції управління інноваційним розвитком суб'єктів господарювання.

Тема 3. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Питання для практичної роботи:

1. Загальна характеристика інноваційного процесу.
2. Структура інноваційного процесу.
3. Життєвий цикл інноваційного процесу. Інноваційний цикл.
4. Методи проектування інновацій.
5. Застосування функціонально-вартісного аналізу при проектуванні інновацій.
6. Причини та джерела інноваційних ідей.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Підготувати матеріал на тему «Моделі поширення інновацій».

Контрольні питання:

1. Надати загальну характеристику інноваційного процесу.
2. Визначити структуру інноваційного процесу.
3. Охарактеризувати життєвий цикл інноваційного процесу.
4. Охарактеризувати етапи повного інноваційного циклу.
5. Розкрити сутність основних методів проектування інновацій.
6. Охарактеризувати причини інноваційних ідей.
7. Розкрити особливості джерел інноваційних ідей за П. Друкером.

Тема 4. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Питання для практичної роботи:

1. Мета, принципи і методи державного регулювання інноваційної діяльності в Україні і в світі.
2. Система державного регулювання інноваційної діяльності.
3. Форми підтримки інноваційної діяльності.
4. Інноваційна інфраструктура, її елементи та функції.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Підготувати матеріал на тему «Види фінансування інноваційної діяльності».

Контрольні питання:

1. Розкрити мету, принципи і методи державного регулювання інноваційної діяльності в Україні та світі.
2. Охарактеризувати систему державного регулювання інноваційної діяльності.
3. Назвати функції та охарактеризувати основні елементи інноваційної інфраструктури.

Заліковими питаннями до дисципліни «Інформаційна підтримка інноваційної діяльності» є вищенаведені контрольні питання до тем (I семестр).

II семестр

Тема 5. ТИПИ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ СТРУКТУР УПРАВЛІННЯ І МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Питання для практичної роботи:

1. Особливості побудови організаційних структур НДДКР.
2. Основні види організаційних структур НДДКР.
3. Основні методи організації інноваційного процесу.
4. Організація роботи «змішаних бригад».

Контрольні питання:

1. Розкрити особливості побудови організаційних структур НДДКР.
2. Охарактеризувати основні види організаційних структур НДДКР.
3. Охарактеризувати основні методи організації інноваційного процесу. Розкрити сутність організації роботи «змішаних бригад».

Тема 6. ОРГАНІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Питання для практичної роботи:

1. Типи організаційних структур управління інноваційним процесом.
2. Формування команди інноваційного проекту.
4. Лідерство при реалізації інноваційних проектів і програм.
5. Інноваційна культура та її роль у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві.
6. Конфлікти і методи їх вирішення в ході реалізації інноваційних проектів.

Контрольні питання:

1. Охарактеризувати проектну, продуктову і матричну організаційні структури управління інноваційним процесом. Охарактеризувати основні організаційні форми ризикового інноваційного бізнесу (венчурні підприємства, експлоренти, патієнти, віоленти, комутанти).
2. Охарактеризувати типи підприємств інноваційного бізнесу залежно від рівня ризику їх діяльності і рівня споживчого попиту на їх продукцію. Охарактеризувати новітні організаційні форми інноваційного бізнесу.

3. Розкрити процес формування команди інноваційного проекту.
4. Розкрити сутність лідерства при реалізації інноваційних проектів і програм.
5. Розкрити сутність інноваційної культури та її роль у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві.
6. Розкрити сутність конфліктів і охарактеризувати методи їх вирішення в ході реалізації інноваційних проектів.

Тема 7. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Питання для практичної роботи:

1. Стратегічне управління інноваційною діяльністю на підприємстві.
2. Вибір стратегічних напрямів інноваційного розвитку.
3. Проектне управління інноваціями на підприємстві.

Контрольні питання:

1. Розкрити особливості формування (розроблення) інноваційної стратегії розвитку підприємства.
2. Охарактеризувати склад інноваційної стратегії розвитку та типи інноваційних стратегій.
3. Назвати методи вибору стратегічних напрямів інноваційного розвитку та охарактеризувати декілька з них.
4. Охарактеризувати проектне управління інноваційним процесом.

Тема 8. РОЗРОБКА, РЕАЛІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПРОЕКТОМ

Питання для практичної роботи:

1. Суть інноваційних проектів і їх зміст.
2. Розробка концепції інноваційного проекту.
3. Планування інноваційного проекту.
4. Етапи розроблення та реалізації інноваційного проекту.
5. Забезпечення якості інноваційного проекту.
7. Механізми і джерела фінансування інноваційного проекту.
8. Ризики інноваційних проектів: класифікація, методи аналізу та зниження.

Контрольні питання:

1. З'ясувати сутність і зміст інноваційного проекту. Охарактеризувати основних учасників інноваційного проекту.
2. Розкрити процес управління інноваційними проектами.
3. Охарактеризувати зміст і етапи розробки концепції інноваційного проекту.
4. Визначити процес планування інноваційного проекту.
5. Охарактеризувати етапи розроблення та реалізації інноваційного проекту.
6. Визначити процес забезпечення якості інноваційного проекту.
7. Охарактеризувати основні механізми і джерела фінансування інноваційного проекту. Порівняти їх.
8. Охарактеризувати ризики інноваційних проектів, їх причини, види прояву, методи аналізу та зниження.

Тема 9. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Питання для практичної роботи:

1. Сутність поняття «інтелектуальний капітал підприємства», об'єкти інтелектуальної власності підприємства.
2. Структура інтелектуального капіталу підприємства.
3. Методи оцінювання інтелектуального капіталу.
4. Управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Контрольні питання:

1. Розкрити сутність поняття «інтелектуальний капітал підприємства».
2. Охарактеризувати об'єкти інтелектуальної власності, навести їх класифікацію та основні способи комерціалізації.
3. Визначити структуру інтелектуального капіталу.
4. Охарактеризувати основні групи методів оцінювання інтелектуального капіталу.
5. Розкрити сутність механізму управління інтелектуальним капіталом підприємства.

Тема 10. СИСТЕМА СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Питання для практичної роботи:

1. Сутність мотивації в системі управління персоналом, який здійснює інноваційну діяльність.
2. Методи стимулювання творчої активності персоналу.
3. Організація винахідницької діяльності.
4. Стиль керівництва і формування інноваційної культури в організації.

Контрольні питання:

1. Розкрити сутність мотивації в системі управління персоналом, який здійснює інноваційну діяльність.
2. Охарактеризувати методи стимулювання творчої активності персоналу.
3. Визначити процес організації винахідницької діяльності у світі.
4. Опишіть сутність різних стилів керівництва інноваційною діяльністю. Наведіть приклади. Який зі стилів керівництва, на ваш погляд, є найефективнішим?
5. Розкрийте сутність інноваційної культури. Яку роль вона відіграє в стимулюванні інновацій?

Тема 11. КОМПЛЕКСНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Питання для практичної роботи:

1. Різновиди ефектів інноваційної діяльності та підходи до їх оцінювання.
2. Урахування ризику при оцінюванні ефективності інноваційної діяльності підприємства.
3. Комплексна оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства.

Контрольні питання:

1. Охарактеризувати різновиди ефектів інноваційної діяльності та підходи до їх оцінювання.
2. Розкрити процес урахування ризику при оцінюванні ефективності інноваційної діяльності підприємства.
3. Розкрити процес комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства.

Екзаменаційними питаннями до дисципліни «Інформаційна підтримка інноваційної діяльності» є вищенаведені контрольні питання до тем (II семестр).

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Перелік питань для самостійного опрацювання:

1. Становлення та розвиток теорії інновацій.
2. Специфіка інноваційної діяльності в країнах-лідерах.
3. Сучасні світові тенденції розвитку інновацій.
4. Й. Шумпетер – фундатор інноваційної теорії.
5. Інноваційні теорії та їх застосування в сучасній інноваційній діяльності. Місце та роль інновацій у системі господарювання.
6. Сутність теорії «довгих хвиль» економічної кон'юнктури М. Кондратьєва.
7. Інновація як джерело сучасного економічного зростання.
8. Особливості державної інноваційної політики в Україні.
9. Сутність інноваційного процесу.
10. Принципи класифікації та кодування інновацій, приклади класифікацій.
11. Сутність та складові елементи інноваційної сфери.
12. Специфіка стадій життєвого циклу інноваційного продукту.
13. Сутність організації інноваційної діяльності на підприємстві.
14. Основні етапи інноваційного процесу, їх характеристика.
15. Сутність і зміст інноваційного підприємництва.
16. Моделі інноваційного процесу.
17. Чинники попиту на інновації. Види попиту.
18. Роль маркетингу в розробленні та реалізації інноваційного продукту.
19. Сутність попиту на інновації та засоби його впровадження.
20. Формування цін на інноваційну продукцію.
21. Значення експортної конкурентоспроможності інноваційного продукту.
22. Основні напрями і методи аналізу попиту на інноваційну продукцію.
23. Чинники, що визначають попит на інноваційну продукцію.
24. Види і методи формування попиту на інноваційну продукцію.
25. Сутність та види інноваційної політики фірми.
26. Інноваційні стратегії: мета і завдання.
27. Типи інноваційних стратегій.
28. Вплив зовнішнього і внутрішнього середовища інноваційного підприємства на стратегічне управління інноваціями.
29. Значення альтернатив при виборі інноваційних стратегій.
30. Роль стилю керівництва в стратегічному управлінні інноваціями.

Тести для перевірки рівня знань:

1. Інновація – це:

- 1) результат діяльності щодо технічного або технологічного вирішення конкретного завдання, що дає позитивний ефект, поліпшує якість продукції чи змінює умови праці;
- 2) кінцевий результат діяльності, що спрямована на створення й використання нововведень, втілених у вигляді вдосконалених чи нових товарів (виробів чи послуг), технологій їх виробництва, методів управління на всіх стадіях виробництва і збуту товарів, які сприяють розвитку й підвищенню економічної ефективності виробництва та споживання або забезпечують соціальний чи інший ефект;
- 3) новинка, кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес тощо, якісно відмінні від попереднього аналога, які є результатом інтелектуальної діяльності, завершених наукових досліджень і розробок;
- 4) роботи творчого характеру, що пов'язані з науковим пошуком, проведенням досліджень, експериментів з метою розширення наявних і отримання нових знань, втіленням їх у нові (вдосконалені) вироби і технології, методи управління тощо, науковим обґрунтуванням інноваційних проєктів.

2. Основний механізм розвитку економіки (за Й. Шумпетером) – це:

- 1) конкуренція, заснована на інноваціях, яка призводить до «творчого руйнування» вже сформованих галузей і ринків, а також творчість людини, новатора-підприємця, здатного втілити нові ідеї в ефективні економічні рішення;
- 2) комплекс сполучених технологічно однорідних сукупностей процесів постачання, виробництва і споживання, які пристосовані один до одного і мають однаковий техніко-технологічний рівень;
- 3) інновації, які враховують особливості певних галузей, ринків, їх сегментів чи ніш;
- 4) комплекс взаємопов'язаних ресурсів і здатності до їх реалізації, що визначає спроможність інноватора (інтелектуальну, технологічну, інформаційну, науково-дослідницьку, економічну тощо) приводити у відповідність до зовнішніх внутрішніх можливостей розвитку на основі постійного пошуку, використання й розвитку нових сфер і способів ефективної реалізації наявних і перспективних ринкових можливостей.

3. Цикли М. Кондратьєва – це:

- 1) коливання економічної кон'юнктури з періодом у 3–4 роки, які пов'язані із запізнюванням за часом (тимчасовими лагами) руху інформації, що впливає на прийняття управлінських рішень;
- 2) коливання економічної кон'юнктури з періодом у 7–11 років, протягом яких спостерігається коливання не просто рівня завантаження існуючих виробничих потужностей (і, відповідно, обсягу товарних запасів), але й коливання обсягів інвестицій в основний капітал;
- 3) хвилеподібні коливання економічної кон'юнктури тривалістю 40–60 років, які пов'язані з НТП і спричинені різного роду нововведеннями (в основному, найважливішими – базисними), вони розподіляються в часі нерівномірно і з'являються групами (кластерами);
- 4) часові лаги між прийняттям інвестиційних рішень і зведенням відповідних виробничих потужностей (а також між зведенням і запуском відповідних потужностей), при цьому додатковий лаг формується й між спадом попиту та ліквідацією відповідних виробничих потужностей.

4. Технологічний уклад – це:

- 1) сучасна концепція національної конкурентоспроможності, що базується на ефективній реалізації у світовому поділі праці порівняльних інноваційних переваг, причому не стільки природних (статичних), які забезпечені географічним розташуванням, наявною ринковою інфраструктурою, продуктивними силами тощо, а вирішальною мірою, – динамічних, які створюються в процесі формування конкурентної інноваційної політики;
- 2) комплекс сполучених самодостатніх і самовідтворювальних технологічних сукупностей на однорідній технологічній базі, де кожна сукупність – автономний ланцюжок однорідних технологічних процесів виготовлення будь-якої продукції, об'єднаний із суміжними технологічними процесами в галузях-постачальниках і галузях-споживачах;
- 3) початок формування нових технологічних сукупностей (вони спричинені впровадженням базисних інновацій), які радикально відрізняються від традиційного технологічного оточення; нові технологічні сукупності не створюють самовідтворювальної цілісності і поєднані з традиційними;
- 4) основа виникнення, розвитку і зміни технологічних систем, що ґрунтується на базисних інноваціях, які поєднують у собі досягнення науки і техніки, втілені в нові товари, технології, методи управління тощо і сукупності споживчих властивостей, що відповідають наявним і прогнозованим запитам споживачів.

5. Ядро відомих технологічних укладів у порядку їх виникнення становлять:

- 1) паровий двигун, верстати; текстильні машини; двигун внутрішнього згорання, нафтохімія; електродвигуни, сталь; мікроелектронні компоненти; інформаційна революція;
- 2) текстильні машини; паровий двигун, верстати; електродвигуни, сталь; двигун внутрішнього згорання, нафтохімія; мікроелектронні компоненти; інформаційна революція;
- 3) текстильні машини; паровий двигун, верстати; двигун внутрішнього згорання, нафтохімія; електродвигуни, сталь; інформаційна революція; мікроелектронні компоненти;
- 4) паровий двигун, верстати; текстильні машини; електродвигуни, сталь; двигун внутрішнього згорання, нафтохімія; мікроелектронні компоненти; інформаційна революція.

6. Чим пояснюється велика кількість етапів інноваційного циклу, зокрема тих, що передують власне виготовленню нового продукту?

- 1) необхідністю підготувати виробництво до освоєння виготовлення нового продукту;
- 2) необхідністю підготувати кадри для розробки і виготовлення нового продукту;
- 3) намаганням якомога раніше відкинути неприйнятні варіанти інновації, залишивши тільки ті, шанси на реалізацію яких є максимальними;
- 4) намаганням підвищити конкурентоспроможність нового продукту.

7. Чим пояснити надзвичайно високий ступінь ризику невдалого завершення інноваційного проекту на початкових етапах його реалізації?

- 1) недостатньою підготовленістю системи виробництва і збуту продукції;
- 2) наявністю значної кількості неповної, неточної та суперечливої інформації, на основі якої приймаються рішення;
- 3) переважно впливом елементів суб'єктивізму в процесі прийняття важливих рішень менеджером проекту;
- 4) недостатнім урахуванням характеру процесів, що відбуваються на ринку.

8. Укажіть неправильний варіант послідовності етапів інноваційного циклу:

- 1) аналіз відповідності внутрішніх можливостей розвитку зовнішнім; генерування ідеї інновації; відбір прийнятних ідей; патентування; продаж патенту;
- 2) аналіз відповідності внутрішніх можливостей розвитку зовнішнім; генерування ідеї інновації; відбір прийнятних ідей; бізнес-аналіз;

- 3) бізнес-аналіз; розроблення інноваційного продукту; ринкові випробування інноваційного продукту; продаж ліцензії;
- 4) аналіз відповідності внутрішніх можливостей розвитку зовнішнім; генерування ідеї інновації; відбір прийнятних ідей; бізнес-аналіз; аналіз відповідності внутрішніх можливостей розвитку зовнішнім; генерування ідеї інновації; відбір прийнятних ідей; бізнес-аналіз; розгортання комерційного виробництва інноваційного продукту.

9. Які з перерахованих функцій не належать до інноваційної інфраструктури?

- 1) підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації підприємців та інших учасників інноваційного процесу;
- 2) захист прав інтелектуальної власності;
- 3) захист прав споживачів;
- 4) просування інноваційних проектів, науково-технічних розробок і наукової продукції.

10. Технопарки – це:

- 1) розгалужені територіальні організаційні структури, створені на базі населеного пункту або ж такі, що утворюють населений пункт навколо себе;
- 2) організаційні структури, які охоплюють наукові установи, виші, підприємства, інформаційно-виставочні комплекси, служби сервісу тощо, об'єднані організаційно і територіально в локальний науково-технічний комплекс;
- 3) сукупність політичних, економічних, правових, управлінських, фінансових, інформаційних, наукових та інших інститутів ринку інновацій, що створюють умови для ефективної реалізації інноваційної діяльності;
- 4) виробничі приміщення та лабораторна база, де на обмежений термін на правах оренди розміщують малі інноваційні фірми, яким на пільгових умовах надаються матеріально-технічні, фінансові, інформаційні та інші ресурси, консалтингова, сервісна та інші підтримка з метою сприяння комерціалізації науково-технічних розробок, винаходів, ноу-хау тощо.

11. Інноваційна культура підприємства чи установи – це:

- 1) накопичені знання, досвід, переконання, особливості поведінки і взаємовідносин персоналу (менеджерів, інженерно-технічних працівників, робітників), система його мотивації, порядки в організації тощо, які характеризують ступінь сприятливості окремих працівників, груп працівників (підрозділів) і організації в цілому до нововведень, готовність втілити їх у нові продукти, технології, управлінські рішення тощо;

- 2) складова частина інноваційного потенціалу, яка характеризує рівень освітньої, загальнокультурної та соціально-психологічної підготовки особистості й суспільства в цілому до сприйняття і творчого втілення в життя ідеї розвитку економіки країни на інноваційних засадах. Інноваційна культура відображає ціннісну орієнтацію людини на нововведення, закріплену в мотивах, знаннях, уміннях і навичках, а також зразках і нормах поведінки. Вона відіграє роль соціокультурного механізму регуляції інноваційної поведінки людини;
- 3) центри фінансової відповідальності, які дозволяють реалізувати підприємницькі ініціативи окремих, найбільш талановитих, менеджерів щодо стратегічного розвитку бізнес-портфеля, або стратегічної бізнес-одиноці, підвищити їх відповідальність, сумлінність виконання службових обов'язків, ефективність аналізу бізнес-середовища; прискорити процес реакції на запити потенційних споживачів та вмотивованість налагодження управлінської діяльності з досягнення максимального кінцевого результату;
- 4) взаємозв'язаний комплекс дій задля забезпечення умов тривалого виживання і розвитку підприємства на ринку на основі створення і впровадження інновацій.

12. *Виберіть правильні рекомендації щодо застосування продуктової інноваційної стратегії:*

- 1) змішана стратегія, рекомендована для підприємств, які впроваджують радикальні інновації;
- 2) захисна стратегія, рекомендована для невеликих підприємств, які неспроможні самостійно організувати великомасштабне впровадження своїх розробок;
- 3) наступальна стратегія, рекомендована для підприємств, які мають сильні науково-дослідні та дослідно-конструкторські підрозділи і відповідну базу;
- 4) наступальна стратегія, рекомендована для підприємств, що мають сильні маркетингові підрозділи, стійкі до конкурентного тиску, здатні активно протидіяти конкурентам.

13. *Виберіть варіант із правильним переліком груп критеріїв відбору інноваційних проектів:*

- 1) критерії, що враховують специфіку підприємства-інноватора; ринкові (маркетингові) критерії; науково-технічні критерії; фінансово-економічні критерії; виробничі критерії; критерії стану інноваційного середовища;
- 2) критерії, що враховують кадрове забезпечення проекту; ринкові (маркетингові) критерії; науково-технічні критерії; фінансово-економічні критерії; критерії рівня ризику; критерії сприятливості середовища;

- 3) критерії, що враховують рівень державної підтримки підприємства-інноватора; критерії споживчої готовності; науково-технічні критерії; фінансово-економічні критерії; виробничі критерії; критерії розташування відносно ринку збуту;
- 4) відповідність проекту державним, регіональним і місцевим програмам; наявність і достатність інфраструктурного забезпечення; можливість державної підтримки (фінансування, пільги тощо); відповідність проекту економічній, політико-правовій, природно-екологічній, соціально-демографічній, техніко-технологічній складовим середовища господарювання.

14. Який з наведених методів прогнозування життєвого циклу інноваційного проекту не належить до групи методів експертної оцінки?

- 1) метод морфологічного аналізу;
- 2) метод «Дельфі»;
- 3) адаптивний метод;
- 4) метод розробки сценаріїв.

15. Виберіть правильне твердження:

- 1) венчурні підприємства працюють на етапах інноваційного циклу, починаючи з аналізу відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємства зовнішнім до етапу зростання обсягів збуту;
- 2) підприємства-патієнти здійснюють діяльність на етапі зрілості життєвого циклу, орієнтуються на вузький вибіркового сегмент ринку;
- 3) підприємства-експлеренти працюють на етапі виведення нового товару на ринок, спеціалізуються на створенні нових ринків або радикальних трансформаціях старих ринків (сегментів ринку);
- 4) підприємства-комутанти працюють на етапі зростання обсягів збуту і орієнтуються на специфічні запити споживачів.

16. Який тип підприємств-традиціоналістів, що працюють у зоні середнього та низького ризику й масового попиту, указано неправильно?

- 1) «сателіти»;
- 2) «масовики»;
- 3) «хамелеони»;
- 4) «генерики».

17. Команда інноваційного проекту – це:

- 1) сукупність працівників, які виконують проект на всіх його етапах;
- 2) працівники, які виконують роботи проекту творчого характеру;
- 3) сукупність працівників, які виконують функції управління проектом та його персоналом;
- 4) усі особи, які працюють над проектом і підпорядковані проектному менеджеру.

18. Який із зазначених типів спільної діяльності в команді вказаний правильно?

- 1) спільно-індивідуальний, який характеризується мінімальною взаємодією між учасниками команди: кожен виконавець виконує свою роботу та представляє результати власної праці;
- 2) спільно-індивідуальний, який характеризується обов'язковою участю кожного члена команди у розв'язанні спільного завдання, при цьому інтенсивність праці приблизно однакова для всіх;
- 3) спільно-взаємодіючий, який характеризується співавторством кожного члена команди в розробках команди;
- 4) спільно-взаємодіючий, який характеризується обов'язковою участю кожного члена команди у розв'язанні спільного завдання, при цьому інтенсивність праці приблизно однакова для всіх.

19. Який тип спільної діяльності в команді вказаний неправильно?

- 1) авторитарна, яка передбачає одноосібне прийняття рішень лідером колективу, а співробітники виконують його без заперечень. Основний важіль управління – постійний жорсткий контроль за виконанням рішень;
- 2) ринкова, яка передбачає прийняття рішень відповідно до ринкових вимог, основним важелем управління є пряма економічна вигода (матеріальна винагорода);
- 3) демократична, яка передбачає участь у прийнятті рішень усіх членів команди, основним важелем управління є урахування думок та ініціативи членів команди (колективний розум і колективна ініціатива);
- 4) діалогова, яка передбачає розподілення управлінських функцій, що можуть бути використані лише за активної участі всіх суб'єктів управління. Основним важелем управління є унікальні знання членів команди.

20. Виберіть правильний варіант:

- 1) лідерство – це процес правового впливу керівника на основі наданої йому влади (вищим керівництвом чи командою, яка його обирає);
- 2) лідерство – це вибір адекватного стилю керівництва, під яким розуміють стійку систему способів, методів і форм впливу керівника, що відрізняє й виділяє його управлінську поведінку;
- 3) лідерство – це процес психологічного впливу однієї людини на інших під час їх спільної життєдіяльності; цей процес відбувається на основі сприйняття та наслідування, зараження (певною ідеєю, видом діяльності, стилем життя чи поведінки тощо), навіювання, переконання;

- 4) лідерство – це одноособове ухвалення керівником усіх рішень, жорсткий контроль за їх виконанням, загроза покарання за неналежне виконання поставлених завдань.

21. *Виконання яких з указаних типів завдань слід делегувати?*

- 1) важливі і термінові;
- 2) важливі, але такі, що не є терміновими;
- 3) з малим ступенем важливості, але термінові;
- 4) важливі, із середнім терміном виконання.

22. *Який з типів конфлікту невластивий проектній команді?*

- 1) внутрішньо-особистісний, який спричиняється суперечливістю вимог до працівника, або ж коли вимоги суперечать його цінностям чи інтересам;
- 2) міжособистісний, що спричиняється зіткненням інтересів, поглядів, цінностей тощо двох і більше працівників;
- 3) міжгруповий, що спричиняється розбіжностями інтересів формальних і неформальних груп;
- 4) зовнішньо-особистісний, який спричиняється суперечливістю вимог до працівника, або ж коли вимоги суперечать його цінностям чи інтересам.

23. *Укажіть фази життєвого циклу проекту, виділені згідно з рекомендаціями Всесвітнього банку:*

- 1) передінвестиційна, інвестиційна, експлуатаційна;
- 2) проектування, виготовлення, комерціалізація;
- 3) розробка, інвестування, виготовлення, експлуатація;
- 4) проектна, інвестиційна, комерційна.

24. *Укажіть неправильний варіант дій щодо вказаних співвідношень суб'єктивної і об'єктивної якості інновації:*

- 1) висока, висока – зберігати досягнуті конкурентні переваги;
- 2) висока, низька – зберігати рівень якості;
- 3) низька, висока – поліпшувати зв'язки зі споживачами;
- 4) низька, низька – знижувати витрати та ціни.

25. *Який з механізмів мобілізації залучених коштів для фінансування інновацій указаний неправильно?*

- 1) залучення коштів від емісії цінних паперів;
- 2) розширення уставного фонду за рахунок додаткових внесків;
- 3) інвестування за рахунок реалізації облігацій підприємства;
- 4) залучення коштів від розміщення цінних паперів на вторинному ринку.

26. Який з інноваційних ризиків, спричинених факторами макросередовища, вказаний неправильно?
1) економічний;	2) соціально-політичний,
3) природно-економічний;	4) посередницький.
27. Який зі вказаних об'єктів не належить до об'єктів інтелектуальної власності?
1) винаходи;	2) корисні моделі;
3) породи тварин;	4) найменування товару.
28. Який з указаних об'єктів належить до об'єктів промислової власності?
1) географічне зазначення;	2) бази даних;
3) комп'ютерні програми;	4) комерційні таємниці.
29. Укажіть правильне визначення складу організаційного капіталу як підсистеми інтелектуального капіталу підприємства:
- 1) організаційний капітал: знання, навички, досвід, ноу-хау, творчі здатності, креативний спосіб мислення, моральні цінності, культура праці та інші;
 - 2) організаційний капітал: патенти, ліцензії, ноу-хау, програми, товарні знаки, промислові зразки, технічне й програмне забезпечення, організаційна структура, корпоративна культура і подібне;
 - 3) організаційний капітал: зв'язки з економічними контрагентами (постачальниками, споживачами, посередниками, кредитно-фінансовими установами, органами влади та інше), інформація про економічних контрагентів, історія взаємин з економічними контрагентами, торговельна марка (бренд);
 - 4) організаційний капітал: зв'язки з економічними контрагентами (постачальниками, споживачами, посередниками, кредитно-фінансовими установами, органами влади та інше), організаційна структура, корпоративна культура, моральні цінності, культура праці та інше.
30. Який з указаних видів ефектів інноваційного проекту важче за все оцінити кількісно?
1) науковий;	2) економічний;
3) соціальний;	4) екологічний.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Василенко В. О. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / В. О. Василенко, В. Г. Шматько; За ред. В. О. Василенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 440 с.
2. Дудар Т. Г. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Т. Г. Дудар, В. В. Мельниченко. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 256 с.
3. Заблоцький Б. Ф. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Б. Ф. Заблоцький. – Львів: Новий Світ – 2000, 2007. – 456 с.
4. Кириченко В. В. Методологія трансферу інновацій в агропромислове виробництво: монографія / В. В. Кириченко, В. М. Тимчук. – Х., 2009. – 230 с.
5. Коденська М. Ю. Методичні підходи до оцінки інноваційного продукту аграрної науки / М. Ю. Коденська, Н. М. Перепелиця. – К.: ННЦ «ІАЕ», 2009. – 76 с.
6. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / Н. В. Краснокутська, С. В. Гарбуз. – К.: КНЕУ, 2005. – 276 с.
7. Микитюк П. П. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / П. П. Микитюк. – Тернопіль: Економічна думка, 2006. – 295 с.
8. Михайлова Л. І. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Л. І. Михайлова, С. Г. Турчина. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 248 с.
9. Михайлова Л. І. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Л. І. Михайлова, О. І. Гуторов, С. Г. Турчина, І. О. Шарко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 234 с.
10. Стадник В. В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – К.: Академвидав, 2006. – 464 с.

Допоміжна література:

1. Антонюк Л. Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: монографія / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
2. Архієреєв С. І. Інноваційний потенціал України: прогнозно-аналітичні оцінки: монографія / С. І. Архієреєв, Т. В. Тарасенко. – Х.: Золоті сторінки, 2008. – 112 с.
3. Гринев В. Ф. Инновационный менеджмент: учеб. пособие / В. Ф. Гринев. – К.: МАУП, 2001. – 152 с.
4. Инновационный менеджмент: Концепции, многоуровневые стратегии и механизмы инновационного развития: учеб. пособие / [В. М. Аньшин, А. А. Дагаев, В. А. Колоколов и др.]; под ред. В. М. Аньшина, А. А. Дагаева. – М.: Дело, 2007. – 584 с.
5. Інноваційний менеджмент сталого розвитку на прикладі агропромислового комплексу (Управління новаторською діяльністю за Сковородинівським підходом) /

- [І. Я. Гришин, Д. І. Мазоренко, О. К. Бурова та ін.]; за ред. Д. І. Мазоренка, О. К. Бурової. – Х.: ХНТУСГ, 2005. – 547 с.
6. Іртищева І. О. Регіональні особливості інноваційних процесів в агропродовольчій сфері українського Причорномор'я / І. О. Іртищева. – К.: РВПС України НАН України, 2009. – 60 с.
 7. Менеджмент в АПК / [Ю. Б. Королев, В. Д. Коротнев, Г. Н. Кочеткова и др.]. – М.: Колос, 2007. – 424 с.
 8. Садыков М. А. Обоснование инновационных решений в сельском хозяйстве: монография / М. А. Садыков. – Х.: ХГАУ, 2000. – 273 с.
 9. Сладкевич В. П. Сучасний менеджмент організацій: навч. посіб. / В. П. Сладкевич, А. Д. Чернявський. – К.: МАУП, 2007. – 488 с.
 10. Федулова Л. І. Актуальні проблеми менеджменту в Україні / Л. І. Федулова. – К.: «Фенікс», 2005. – 320 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет:

1. Web-журнал Інтелектус [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.patent.net.ua/intellectus/ua.html>
2. Бібліографічна і реферативна база даних друкованих, а також онлайн-публікацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sciencedirect.com>
3. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
4. Державний фонд фундаментальних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dffd.gov.ua/>
5. Економічний портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.economicus.ru
6. Мир техніки и технологий [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mtt.com.ua>
7. Міждисциплінарна база даних Ingenta [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ingenta.com
8. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua
9. Міністерство освіти та науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua
10. Міністерство промислової політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.industry.kmu.gov.ua/control/uk/index
11. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.kmu.gov.ua>
12. Президент України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.president.gov.ua

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

Щербіна Ольга Сергіївна

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

для студентів ступеня освіти «Магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» освітньої програми «Документознавство та інформаційна діяльність»

Редактор
Технічний редактор

І. М. Колесникова
Т. О. Важеніна

Підписано до друку 21.12.2018
Формат 60 x 84/16. Папір офсетний.
Друк – цифровий. Умовн. друк. арк. 1,39
Тираж 20 прим. Зам. 14

Донецький національний університет імені Василя Стуса
21021, м. Вінниця, 600-річчя, 21
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру
серія ДК № 5945 від 15.01.2018